

In 5 minuten... Olympische Spelen

Met het EK voetbal achter de rug presenteert zich deze zomer meteen een ander sportief evenement: de Olympische Spelen in Londen. Hoog tijd om die Spelen eens wat beter onder de loep te nemen.

Tekst: Anne Loyen i.s.m. Willemijn Sneep en Roeland Heerema

Verleden, heden, toekomst

- De geboorte van de klassieke Olympische Spelen vindt plaats in **776 voor Christus**. Ze bestonden uit een vijfkamp, worstelen, boksen, *pankration* (een dodelijke combinatie van worstelen en boksen) en paardensport en werden elke vier jaar georganiseerd in Olympia, ter ere van de Olympische goden. In **393 na Christus** werden de 'heidense' spelen verboden door keizer Theodosius.

- In 1896 worden de eerste moderne Olympische Spelen gehouden in Athene. Sindsdien zijn ze elke vier jaar georganiseerd, alleen onderbroken door de Eerste en Tweede Wereldoorlog. In **1924** worden de eerste Winterspelen georganiseerd in Frankrijk (Chamonix). Tot **1992** worden de Zomer- en Winterspelen in hetzelfde jaar georganiseerd. De Winterspelen in **1994** (Lillehammer, Noorwegen) breken met deze traditie. Sindsdien zit er steeds twee jaar tussen de Zomer- en Winterspelen.

- Hoewel de Spelen in Londen nog moeten beginnen, zijn de drie edities daarna ook alweer gepland. De Winterspelen van **2014** zullen plaatsvinden in Sochi, Rusland. Vier jaar later is Zuid-Korea (Pyeongchang) aan de beurt. De Zomerspelen van **2016** vinden plaats in Rio de Janeiro, Brazilië.

Symbolische Spelen

Ringen

De vijf gekleurde ringen zijn ongetwijfeld het bekendste symbool van de Olympische Spelen. Ze symboliseren de vijf continenten, universaliteit en het samenkomen van atleten.

Motto

Het Olympische motto, ontstaan in 1894, is veel minder befaamd. De Latijnse woorden *citius, altius, fortius* staan voor sneller, hoger, sterker. Dat zou de atleten moeten motiveren hun beste beentje voor te zetten.

Vlam

En dan is er nog de Olympische vlam, ontstoken in Olympia. De vlam brandde voor het eerst tijdens de Spelen in Amsterdam in 1932. Sinds 1936 (Berlijn, Duitsland) reist de vlam via een 'toortsenestafette' van Olympia naar het land dat de Spelen organiseert.

Hoe wordt een sport olympisch?

Na elke Olympische Spelen buigt de International Olympic Committee (IOC) zich over de vraag welke sporten vertegenwoordigd zouden moeten zijn op de Spelen. Olympische sporten moeten voldoen aan maar liefst 33 criteria, onder te verdelen in acht thema's: geschiedenis, universaliteit, populariteit, imago, gezondheid, ontwikkeling van de Internationale Federatie, kosten en overige eigenschappen. Na lang wikken en wegen wordt weleens besloten een sport toe te voegen of te schrappen. Zo zijn honkbal en softbal in 2008 van de lijst verdwenen, en worden golf en rugby in 2016 toegevoegd.

Paralympische Spelen: de cirkel is rond

1948

Sir Lutwig Guttman organiseert de International Wheelchair Games in Stoke Mandeville, Groot-Brittannië. Hoewel het evenement samenviel met de Olympische Spelen in Londen dat jaar, was de wedstrijd alleen symbolisch aan de Spelen verbonden.

1952

De Nederlanders zijn er als de kippen bij. Zij doen ook mee aan de International Wheelchair Games in Stokes Mandeville en markeren daarmee het begin van de Paralympische beweging.

1960

In Italië (Rome) worden de Olympische en Paralympische Spelen voor eens en altijd verbonden: meteen na de Olympische Spelen komen Paralympische atleten uit 23 landen in actie.

1976

De eerste Paralympische Winterspelen worden georganiseerd in Zweden. De Zomerspelen in Canada zijn voor het eerst ook toegankelijk voor mensen met een verstandelijke of visuele beperking.

2012

De Paralympische Spelen zijn weer terug bij hun roots: in Groot-Brittannië. Van 29 augustus tot 9 september komen 4200 Paralympische atleten in actie op twintig verschillende sporten. En natuurlijk is ook Nederland weer van de partij, onder andere met rolstoeltennis, zitvolleybal en zeilen.

Medaillebonus

Nederlandse atleten die een medaille behalen, krijgen hiervoor een financiële bonus van NOC*NCF. Een gouden plak is goed voor 30.000 euro, zilver voor 22.500 euro en brons voor 15.000 euro. Als een atleet het geluk (of talent) heeft om meerdere medailles te scoren, geldt een bijkomende regeling. Voor de eerste (of hoogste) medaille ontvangt hij of zij het volledige bedrag, voor de tweede twee derde van het bedrag, en vanaf de derde medaille een derde. Twee gouden, een zilveren en een bronzen plak levert in totaal dus 62.500 euro op. Voor teamsporters wordt een ietwat ingewikkelder formule gebruikt: de vergoeding maal de wortel van het aantal teamleden, gedeeld door het aantal teamleden. Een team van vier mensen dat goud wint krijgt dan 15.000 euro. Voor teams geldt trouwens wel een minimumvergoeding van 11.000 euro (goud), 8.000 euro (zilver) en 5.000 euro (brons).

19 medailles voor Nederland

Om nu al iets te kunnen zeggen over het aantal medailles dat Nederland zal gaan winnen, heb je wel heel veel kennis van de sporters en teams nodig, zou je denken. Toch is een van de betere voorspellers van de wereld, Daniel Johnson, absoluut geen sportkenner. Deze hoogleraar economie aan het Colorado College in de Verenigde Staten, ontwikkelde een formule waarmee hij op basis van variabelen als het bruto nationaal product en de ligging ten opzichte van het gastland nauwkeurig kan uitrekenen hoe een land gaat presteren. Over de afgelopen zes Olympische Spelen was zijn voorspelling van het aantal medailles gemiddeld 93 procent juist. Een van zijn geheimen is de erg belangrijke factor *nation specific effect*, die staat voor hoezeer er een sportcultuur leeft in het land. Nederland dankt aan deze mysterieuze factor tien extra plakken, terwijl België juist hierdoor drie medailles verliest.

‘Ik heb alleen maar hard gerend. Ik zie niet waarom mensen daar zo’n punt van maken’

Fanny Blankers-Koen, Nederlandse die bij de Spelen in 1948 vier gouden medailles won

---

Anne Loyen raadpleegde voor deze rubriek onder meer de volgende literatuur:

The Olympic Symbols | The Olympic Museum (2007)

Overeenkomst Olympische Spelen Londen 2012 Atletiek | NOC*NCF (2012)

Evaluation Criteria for Sports and Disciplines | Olympic Programme Commission